

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG – 4101-09-01/2013
P/13/193

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/189 – Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Natalia Kajzer, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87326 z dnia 30 sierpnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Świebodzinie, 66-200 Świebodzin ul. Rynkowa 2, zwany dalej: <i>Urzędem</i> .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Bekisz, od dnia 19 listopada 2002 r. Burmistrz Świebodzina (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Przestrzegano procedur związanych z uchwaleniem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Świebodzin dotyczącej lokalizacji farmy wiatrowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym². Burmistrz prawidłowo i terminowo wydał dwie decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie farm wiatrowych. Zapewniono uzyskanie wymaganych opinii i uzgodnień oraz sporządzenie przez inwestorów Raportów oddziaływania na środowisko, o których mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³.

Zapewniono także udział społeczności lokalnej w uchwalaniu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego oraz w postępowaniu administracyjnym związanym z lokalizacją farmy wiatrowej.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zm. Uchylona z dniem 01.01.2004 r.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania organów gminy w zakresie tworzenia i dokonywania zmian w dokumentach planistycznych w obszarze zagospodarowania przestrzennego gminy w związku z budową farm wiatrowych

Opis stanu
faktycznego

Na terenie Gminy Świebodzin w okresie objętym kontrolą (2009-2013 I półrocze) oddano do użytkowania jedną farmę wiatrową obejmującą trzy siłownie wiatrowe o mocy 2 MW każda, zlokalizowaną w obrębie wsi Glińsk i Rzeczyca.

(dowód: akta kontroli str. 53-66)

Uchwałą Rady Miejskiej w Świebodzinie (nr XII/92/03 z dnia 30 września 2003 r.) dokonano zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Świebodzin w zakresie lokalizacji farmy wiatrowej – obręb wsi Glińsk i Rzeczyca⁴. Zmiana planu, stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, poprzedzona została uchwałą z dnia 28 lutego 2002 r. (Nr XXXVII/440/2002) w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego, w której Rada wyznaczyła obszar objęty zmianą planu w zakresie wyznaczenia terenów pod lokalizację farmy wiatrowej.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Strategia Zrównoważonego Rozwoju miasta i gminy Świebodzin (uchwała Nr XXXI/373/01 z dnia 29 maja 2001 r.) w ramach celu: rozbudowa i modernizacja infrastruktury – zaopatrzenie w energię zgodnie ze standardami, jako działania własne gminy wskazywała na: wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii oraz promowanie wykorzystania energii słonecznej poprzez rozpowszechnianie wiedzy technicznej wśród potencjalnych inwestorów. Występowanie korzystnych warunków wiatrowych oraz ewentualna lokalizacja farm wiatrowych na terenie gminy Świebodzin (na północ od miasta) w obrębach geodezyjnych wsi Glińsk i Rzeczyca uwzględniono w Programie Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Świebodzin na lata 2004 – 2011 (uchwała Nr XXIII/241/04 Rady Miejskiej z dnia 30 września 2004 r.).

(dowód: akta kontroli str. 35-46)

Stosownie do zapisów art. 18 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym w Urzędzie dopełniono obowiązków w zakresie procedowania nad zmianą miejscowego planu, w szczególności:

- wystąpiono o opinie właściwych organów administracji rządowej,
- uzyskano opinie oraz uzgodnienia organów właściwych do uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności: Wojewody Lubuskiego, Zarządu Województwa Lubuskiego, sąsiedniej Gminy Szczaniec, Zarządu Dróg Powiatowych, właściwych organów wojskowych, ochrony i bezpieczeństwa państwa,
- uwzględniono w projekcie planu sugestie zgłaszane w toku opiniowania,
- zlecono opracowanie oraz wyłożono do wglądu prognozę oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu,
- do projektu planu nie złożono zarzutów, skarg ani protestów.

(dowód: akta kontroli str. 23-28)

⁴ Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2003 r. Nr 99, poz. 1402 (obowiązujący od dnia 23 grudnia 2003 r.).

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w związku z pozytywną opinią Wojewody Lubuskiego oraz Lubuskiej Izby Rolniczej, uzyskano zgody:

- Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (decyzja nr GZ.tr.057-602-531/02 z dnia 13 listopada 2002 r.) przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych klasy III o pow. 6,15 ha położonych we wsi Glińsk,
- Ministra Ochrony Środowiska (decyzja nr BOA-pg-268/2180/2002/rg z dnia 17 września 2002 r.) przeznaczenia na cele nieleśne powierzchni 0,1444 ha gruntów leśnych.

(dowód: akta kontroli str. 29-31)

Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzona została zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 marca 1995 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinna odpowiadać prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze⁵.

(dowód: akta kontroli str. 32-33)

Pismem z dnia 26 listopada 2003 r. Wojewoda Lubuski stwierdził zgodność z prawem przedłożonej uchwały w sprawie zmiany planu wraz z dokumentacją planistyczną.

(dowód: akta kontroli str. 34)

Koszty wykonania projektu zmiany planu oraz prognozy oddziaływania na środowisko, opracowane przez firmę Arkom z Zielonej Góry w wysokości 13.786 zł, stosownie do art. 14 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, obciążały w całości budżet gminy Świebodzin.

Dochody Gminy z tytułu podatku od nieruchomości i rolnego w związku z oddaniem do użytkowania farmy wiatrowej w 2013 r. wyniosły 188.441 zł, tj. 0,32% dochodów ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 47-52)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Działania organów gminy w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i ochronie zdrowia ludzi i zwierząt

Opis stanu
faktycznego

W latach 2009-2013 (I półrocze) Burmistrz wydał dwie decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej:

⁵ Dz. U. Nr 29, poz. 150. Uchylone z dniem 12.12.2002 r.

- 1) Decyzja nr 4/09 z dnia 17 marca 2009 r. – budowa farmy wiatrowej wraz z konieczną infrastrukturą składającej się z trzech wież z turbinami o mocy 2 MW każda w obrębie Glińsk na wniosek Elektrownie Wiatrowe KAROR Sp. z o.o. Bydgoszcz;
- 2) Decyzja nr 5/09 z dnia 17 marca 2009 r. – budowa farmy wiatrowej wraz z konieczną infrastrukturą składającej się z 18 wież z turbinami o mocy 2 MW każda w obrębie wsi Glińsk i Rzeczyca na wniosek Elektrownie Wiatrowe ZU-AN BIS Sp. z o.o. Bydgoszcz.

(dowód: akta kontroli str. 53-66)

Postanowieniami z dnia 20 stycznia 2009 r., po uzyskaniu opinii Starosty Świebodzińskiego oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Świebodzińsku, Burmistrz na podstawie art. 64 ust. 1 i 3, art. 65 i art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 67-74)

Przedłożone przez inwestorów raporty oddziaływania na środowisko (opracowane przez Pracownię Hugo z Krynicy Zdrój) zawierały elementy wymagane art. 66 ust. 1 cyt. wyżej ustawy. Raporty uwzględniały oddziaływanie przedsięwzięcia na każdym etapie: realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

(dowód: akta kontroli str. 75-76)

Decyzje nr 4/09 i 5/09 wydano bez zbędnej zwłoki, stosownie do art. 35 § 1, z uwzględnieniem z art. 106 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶. Uzyskano uzgodnienia Starosty Świebodzińskiego (stosownie do art. 156 i 173 ust. 2 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) oraz pozytywne opinie sanitarne Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Świebodzińsku. Decyzje, które wydano na podstawie kompletnych wniosków, zawierały wszystkie elementy określone w art. 82 cytowanej wyżej ustawy. Do Urzędu nie wpłynęły odwołania od przedmiotowych decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 67-68, 79-86)

Burmistrz na podstawie art. 82 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...), uwzględniając opinie Starosty Świebodzińskiego, w obu przypadkach nałożył na inwestorów obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej (w terminie trzech miesięcy po oddaniu inwestycji do eksploatacji), w celu określenia środowiska akustycznego za pomocą pomiarów i ustalenia natężenia hałasu dziennego.

Spółka Elektrownie Wiatrowe KAROR (trzy turbiny) przekazała raport oceny poziomu hałasu wykonanego w dniu 28 stycznia 2013 r. w pięciu punktach terenu zamieszkałych położonych najbliżej farmy (Glińsk, Rzeczyca, Witosław, Grodziszczko). Pomiary prowadzono w godzinach 9.30-16.20, temperatura powietrza na wysokości 2 m wynosiła 2°C, prędkość wiatru mieściła się w przedziale 2,8-3,5 m/s. W wyniku pomiaru ustalono, że natężenie hałasu zawierało się w przedziale 31-39 dB, tj. nie przekraczały maksymalnego dopuszczalnego poziomu dźwięku

⁶ Dz. U. z 2013 r. poz. 267.

określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁷.

(dowód: akta kontroli str. 53-66, 87-94)

Do Urzędu nie wpływały skargi i wnioski dotyczące farm wiatrowych. Urząd w latach 2009 – 2013 (I półrocze) nie był kontrolowany w przedmiocie objętym kontrolą NIK.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zapewnienia udziału społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych oraz transparentności postępowania organów gminy w tej sprawie

Opis stanu
faktycznego

W toku postępowania w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w latach 2002-2003 oraz wydawania w 2009 r. dwóch decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podano do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Świebodzin poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu, stronie BIP Urzędu, w miejscu lokalizacji inwestycji oraz w tygodniku lokalnym „Dzień po dniu” następujące informacje o:

- przystąpieniu do sporządzenia planu oraz wyłożeniu jej do wglądu wraz z wyznaczeniem 21-dniowego terminu na składanie uwag i wniosków,
- wyłożeniu projektu planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do wglądu z wyznaczeniem 21-dniowego terminu na składanie uwag i wniosków,
- wyznaczeniu terminu sesji Rady Miejskiej - Gazeta Wyborcza dziennik,
- wszczęciu procedury wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia i udostępnieniu do wglądu wniosku oraz oceny oddziaływania na środowisko z wyznaczeniem 21-dniowego terminu do składania uwag i wniosków (w dokumentacji znajdowały się zdjęcia dokumentujące wywieszenie obwieszczeń w miejscowościach Glińsk i Rzeczyca),
- wydaniu dwóch decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację farm wiatrowych.

(dowód: akta kontroli str. 107-108)

W celu wprowadzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających lokalizację i budowę farm wiatrowych na terenie gminy nie skorzystano z możliwości przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy, o których mowa w art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸. Z wyjaśnień Burmistrza Świebodzina wynikało, że ani obowiązujące

⁷ Dz. U. Nr 120, poz. 826 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2013, poz. 594 ze zm..

w tamtym czasie przepisy, ani Rada Miejska nie wymagały i nie wносиły o przeprowadzenie referendum bądź konsultacji społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 109-110)

Lokalizacja farm wiatrowych następowała na działkach będących we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp.

(dowód: akta kontroli str. 101-106)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Zielona Góra, dnia 16 stycznia 2014 r.

Natalia Kajzer
Główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Dyrektor
Zbysław Dobrowolski

.....
podpis

.....
podpis

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.